

Autismevriendelijk wonen

De Werkgroep Wonen van PAS Nederland maakt zich sterk voor autismevriendelijk wonen voor volwassenen met autisme. Voor mensen die weinig zorg (meer) nodig hebben, maar wel specifieke woonwensen hebben door bijvoorbeeld overgevoeligheid voor geluid. In dit artikel meer over waar volwassenen met autisme tegenaan lopen wanneer zij op zoek gaan naar een passende, prikkelarme woning.

Autismevriendelijke woonvormen – zoals omschreven in de brochure die PAS Nederland heeft uitgebracht (zie afbeelding) – bestaan er in de praktijk nog niet. Wel zijn er initiatieven die proberen dit ideaal in de praktijk te brengen, zoals onder meer Vasstgoed (in Breda) en KlasseWonen (in de omgeving van Arnhem).

KlasseWonen is een poging de brochure van PAS in de praktijk te brengen. Het is een initiatief van een groep volwassenen met autisme tussen de 25 en 65 jaar en een extra gevoeligheid voor geluid. Samen met een aantal experts proberen zij dit woonproject te realiseren. Bij KlasseWonen is het idee dat iedereen een eigen woning huurt, met eigen voordeur en tuin, van de bewonersvereniging die bewoners met elkaar gaan vormen. De bewonersvereniging huurt het gebouw van de woningcorporatie. Eventuele zorg of begeleiding koop je als bewoner zelf in. Je huurt dus niet van een zorginstelling.

Prikkelijke sociale huurwoningen

Voor jongeren en jongvolwassenen met autisme bestaan er zorginstellingen en woonvormen. Voor volwassenen met autisme die geen dure instelling (meer) nodig hebben en niet passen in ouderinitiatieven is het ingewikkelder. Dan gaat een groot zwart gat. Zij zijn meestal aangewezen op sociale huurwoningen, vaak aan de onderkant van de markt. Gehorig, prikkelrijk en ook nog geregeld in onveilige omgevingen.

Bottlenecks bij de realisatie

Uit het relaas van de mensen achter KlasseWonen blijkt dat er een urgente behoefte is aan een prikkelarme woonvorm (zonder dat er ooit geworven is staan er al zo'n honderd mensen op de wachtlijst!) En hoewel hun verhaal veel begrip oproept bij gemeenten en woningcorporaties, blijkt de praktijk weerbarstig. Kortetermijnvisie en gescheiden financieringsstromen blijken *bottlenecks*. En dat is eigenlijk raar. Het totaal aan zorgkosten voor de samenleving kan immers omlaag wanneer je volwassenen met autisme, naast medische behandeling, ook een goed passende en veilige woonomgeving biedt. Voor iedereen is het beter dat mensen met een beperking participeren in de samenleving (en bijna iedereen wil dat ook), maar dan moet er wel een plek zijn waar je prikkelregie hebt en in rust en veiligheid kunt opladen.

'Prettig wonen met voldoende prikkelregie'

Meer online lezen over autismevriendelijk wonen:

- pasnederland.nl, menu-item 'werkgroep wonen' (woonbrochure downloaden of bestellen)
- autismewegwijzer.nl/autisme/zelfredzaamheid/wonen (website van Vanuit Autisme Bekeken en de NVA)
- autisme.nl/tips-links/wonen (website van de NVA)
- architectuur-voor-autisme.org
- Digitale uitgave van het Dr. Leo Kannerhuis: *Met het oog op autisme: Bouwen en inrichten voor mensen met autisme*. De uitgave is te bestellen via leokannerhuis.nl en online in te zien https://issuu.com/studiospence/docs/bouwen_en_inrichten_voor_autisme_we

'Er staan al 100 mensen op de wachtlijst!'

Maar geld dat bij een 'wethouder zorg' bespaard kan worden, komt niet ten goede aan het budget van de 'wethouder wonen' in dezelfde gemeente. En de hoge kosten die een Wlz-indicatie met zich meebrengen, kunnen wel lager worden wanneer iemand overgaat naar de Wmo voor alleen nog begeleiding, maar dan ligt de last ineens bij de gemeenten. Die verschuilen zich dan ook regelmatig achter het woonplaatsbeginsel en houden mensen met een hulpbehoefte buiten hun gemeentegrens.

Vijf succesfactoren

Om tot succes te komen, zijn er vijf dingen nodig:

1. Een geschikte locatie (tien tot veertien woningen, rustige omgeving, nabij openbaar vervoer).
2. Een eigenaar die zijn locatie wil verkopen voor een relatief lage prijs. Als de prijs te hoog is kunnen er namelijk geen sociale huurwoningen gerealiseerd worden.
3. Een gemeente die positief is over het project en wil meehelpen, onder andere bij het eventueel veranderen van het bestemmingsplan.
4. Een sociale woningbouwcorporatie (of andere financier), die in het project wil investeren en het vervolgens wil verhuren aan de groep.
5. Een groep bewoners die elkaar in het voortraject heeft leren vertrouwen en niet als volslagen vreemden bij elkaar gaat wonen.

Gemeenten en woningcorporaties aan zet

Wanneer de bewoners zich al wederzijds verbonden hebben in initiatieven zoals bij KlasseWonen, ligt de bal bij met name gemeenten en woningcorporaties. Zij kunnen veel meer doen vanuit hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. Waarbij gemeenten ook nog een goede kans hebben om te voldoen aan de eisen waartoe ze vanuit artikel 19 van het Handvest van de Verenigde Naties inmiddels verplicht zijn. •

Academische Werkplaats Autisme schrijft Woonwijzer

Leden van de Werkgroep Wonen van PAS Nederland zijn ook actief bij de Werkgroep Wonen van de Academische Werkplaats Autisme SamenDoen! Projectleider Mieke Cardol (Hogeschool Rotterdam): *'Prettig wonen is geen bijzaak en geen luxe, maar noodzaak. Wonen betekent een plek hebben waar je je veilig voelt, een basis, waar je tot jezelf kunt komen, zeggenschap hebt en waar je vrienden ontvangt. Als je je thuis niet prettig voelt, dan kun je ook niet meedoen in de samenleving. En voor mensen met autisme gelden daarin echt andere of meer eisen dan bij de meeste mensen zonder autisme.'* Om specifieke wooneisen en -wensen van mensen met autisme te verhelderen en om de realisatie van daarbij passende woonplekken te verbeteren, wil de Werkgroep Wonen van SamenDoen! een WoonWijzer ontwikkelen, die:

- bestaande en nieuwe kennis bundelt op overzichtelijke en toegankelijke wijze;
- het belang beschrijft van een adequate woonomgeving voor welbevinden en participatie;
- randvoorwaarden inventariseert voor prettig, (al dan niet begeleid) zelfstandig wonen;
- mogelijke oplossingen/alternatieven aanreikt voor een tekort aan woonplekken;
- bruikbaar is voor mensen met autisme met verschillende ondersteuningsbehoeften, ook voor hen die geen professionele ondersteuning hebben;
- bruikbaar is voor mensen met autisme in verschillende levensfasen en met verschillende gezinssamenstellingen.

Voor de ontwikkeling van de WoonWijzer voert de werkgroep onder andere een literatuurstudie uit. Ook wordt samenwerking gezocht met gemeenten en woningcorporaties; zij zijn immers nauw betrokken bij het realiseren van adequate woningen voor mensen met autisme. Daarnaast vindt waar mogelijk een procesevaluatie plaats van een aantal woonprojecten, met als doel om werkzame en belemmerende elementen eruit te lichten voor een ieder die ook een dergelijk project wil opzetten. Contact met de werkgroep: info@autisme-samendoen.nl

Bron: autisme-samendoen.nl

Meer over de genoemde woonprojecten:

klassewonen.nl • vasstgoed.nl